

Beleidsplan LHBTI-emancipatie 2019-2022

Gemeente Súdwest-Fryslân

Aanleiding

Het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) zet zich in om de sociale veiligheid, weerbaarheid en sociale acceptatie van lesbiennes, homoseksuelen, biseksuelen, transgenders en Intersekse personen (LHBTI) te bevorderen. Om dit in de G4- en G50-gemeenten door te voeren is in 2008 de Regenboogsteden-constructie opgezet, waarbij gemeenten financiële middelen ontvangen vanuit het Ministerie. De gemeenten Súdwest-Fryslân en Leeuwarden zijn Regenbooggemeente en hiermee koplopers in Provincie Fryslân. De minister van OCW heeft met de wethouders van de Regenboogsteden een intentieverklaring getekend om opnieuw een samenwerking aan te gaan in de periode 2019-2022. Door het ondertekenen van de intentieverklaring hebben de gemeenten Súdwest-Fryslân en Leeuwarden verklaard een gezamenlijke aanpak te realiseren waarbij een nieuw beleidsplan opgesteld wordt. Hierin worden thema's benoemd en afspraken gemaakt over de inzet van de komende jaren.

Regenboogsteden 2019 - 2022

Het ministerie levert voor deze samenwerking een financiële bijdrage van € 20.000 per gemeente. De bijdrage van het Ministerie van OCW wordt via een decentralisatie uitkering aan de Regenboogsteden (via het gemeentefonds van Ministerie van BZK) beschikbaar gesteld. Gemeenten dienen hiervoor een equivalent van dit bedrag als cofinanciering beschikbaar te stellen in budget of in fte's.

Om in de nieuwe periode in aanmerking te komen voor de bijdrage vanuit het Ministerie is het volgende nodig:

- Voor 1 maart 2019 een door het College van B&W vastgesteld beleidsplan. In dit lokaal meerjarenplan wordt de intentieverklaring vertaald naar de uitvoering. Hierin worden de doelen voor LHBTI emancipatie beschreven en op welke onderdelen gemeenten de komende jaren willen investeren. Daarnaast bevat het plan een begroting en een evenredige financiële bijdrage voor cofinanciering in budget of fte.
- De uitvoering wordt, net als voorgaande jaren, neergelegd bij uitvoeringpartners COC Fryslân en antidiscriminatiebureau Tûmba. Het beleidsplan wordt dan ook in samenspraak opgesteld. COC Fryslân en Tûmba hebben een concreet uitvoeringsplan opgesteld voor 2019 wat inmiddels wordt uitgevoerd. Het uitvoeringsplan is als Bijlage 1 bij dit beleidsplan gevoegd.

Doel

De gemeenten Súdwest-Fryslân en Leeuwarden bevorderen de sociale acceptatie van LHBTI personen en dragen bij aan een veilige en sociale leefomgeving, werkomgeving en schoolklimaat. Beide gemeenten werken hierbij intensief samen met COC Fryslân en Tûmba.

Thema 's

Hieronder wordt aangegeven op welke thema's de gemeente Súdwest-Fryslân de komende jaren willen investeren. Deze thema's zijn in samenwerking met gemeente Leeuwarden en de uitvoeringpartners tot stand gekomen. Te organiseren activiteiten / interventies binnen deze thema's spelen in op de actuele situaties en behoeftes in Fryslân.

1. Zichtbaarheid

De gemeenten Súdwest-Fryslân wil een gemeente zijn waar alle inwoners in vrijheid kunnen zijn wie ze willen zijn. Waar iedereen vrij is om lief te hebben naar eigen wens en geaccepteerd wordt ongeacht de seksuele voorkeur. Waar inwoners zich veilig voelen om te wonen, werken en leven. Zover zijn we nog niet maar de komende jaren zetten we volop in op de zichtbaarheid en acceptatie van LHBTI's. Een manier om als gemeente te laten zien dat je er voor LHBTI personen bent kan o.a. door het organiseren van specifieke evenementen en het zichtbaar maken met symbolen in de openbare ruimte:

Inzet

- De uitvoeringspartners hebben een speciale zichtbaarheids campagne ontwikkeld. Deze campagne (in de vorm van posters / gadgets / promotie) inzetten op scholen, sportverenigingen, welzijnsorganisaties en overige relevante locaties.
- Het hijsen van de regenboogvlag op o.a. coming-out day en overige relevante dagen en hierover communiceren naar buiten toe.
- Trainingen aanbieden aan gebiedsteams / wijkteams en werknemers bij de gemeente maar ook bij andere organisaties die veel klantcontact hebben in het omgaan met LHBTI personen.
- Organiseren van- of aansluiten bij (landelijke) evenementen als Roze zaterdag (in 2020 in Leeuwarden), de Pride Parade etc.

2. Onderwijs

Een steekproef van het Sociaal en Cultureel Planbureau (*Transgender personen in Nederland, SCP 2017*) onder transgender personen, waaronder ook jongeren in de leeftijd van 16-24 jaar, leert dat 21% van de LHBTI personen een zelfmoordpoging heeft gedaan. Met name het aantal zelfmoorden onder jongeren liet een flinke stijging zien. Gegevens van het Centraal Bureau voor Statistiek laten zien dat er 81 jongeren een einde maakten aan hun leven in 2017, tegenover 48 in 2016. Uit onderzoek van kennisinstituut Movisie blijkt dat zelfmoordpogingen onder LHBTI jongeren 4,5 keer vaker voorkomt dan onder heteroseksuele jongeren. De acceptatie van LHBTI's op scholen is vaak laag, heteroseksueel is de norm en 'homo' is een scheldwoord. Het scheldwoord is een uiting van onveiligheid voor homoseksuele jongeren om uit de kast te komen. De worsteling van zelfacceptatie en het ontwikkelen van een positief zelfbeeld wordt er ernstig door belemmerd. Bovenstaande laat zien dat het belangrijk is om te investeren in acceptatie en veiligheid van LHBTI's jongeren, te beginnen op scholen. Een combinatie van diverse werkvormen versterkt elkaar waardoor LHBTI jongeren zich geaccepteerd voelen en veilig om te kunnen zijn wie ze willen zijn.

Inzet

- Mogelijkheden onderzoeken om een pilot te starten op scholen om een brede aanpak inclusiviteit per leerjaar (met een werkvorm die past bij de leeftijd) te realiseren. Deze pilot zal o.a. bestaan uit voorlichting en diverse werkvormen waar via diverse kanalen aandacht aan zal worden besteed (bijv. via de schoolkrant, social media etc). Het doel is dat er uiteindelijk een inclusief en veilig schoolklimaat ontstaat wat ook structureel aandacht krijgt binnen het beleid van de school. Deze te onderzoeken pilot is een initiatief vanuit een burger uit de gemeente (die nu ook al vrijwillig voorlichting geeft op scholen) en zal in nauwe samenwerking met COC Fryslân vorm worden gegeven. COC Fryslân zorgt voor coördinatie van de brede aanpak.
- Daarnaast worden leerlingen gestimuleerd om een Gender en Sexuality Alliance (GSA) op te zetten. Een GSA bestaat uit een groep scholieren (zowel LHBTI'ers als

heteroseksuele jongeren) die zich inzet zodat iedereen op school de vrijheid heeft te kunnen zijn wie ze zijn, zonder zich hiervoor te schamen of te verantwoorden.

- COC Fryslân en Tûmba hebben een campagne ontwikkeld gericht op veiligheid en acceptatie. Deze campagne is de afgelopen jaren geïntroduceerd op scholen in Súdwest-Fryslân en Leeuwarden. Deze campagne wordt verder ontwikkeld en uitgerold. Het doel hiervan is dat homoseksualiteit wordt geaccepteerd en er een veiliger klimaat wordt gecreëerd waarin jongeren 'gewoon' uit kunnen komen voor hun geaardheid.
- Aanbod van diverse workshops / trainingen op VO scholen, bijvoorbeeld de Homologen en Wie van de drie.

3. Zorg en Welzijn

Medewerkers van onze gebiedsteams ondersteunen bewoners bij allerlei levensvragen op diverse gebieden. Hierbij wordt samengewerkt vanuit meerdere disciplines.

Gebiedsgericht werken biedt dan ook kansen om uitsluiting tegen te gaan en het welzijn van LHBTI burgers te verbeteren. Vaak is het echter zo dat professionals de oorzaak achter de problemen m.b.t. LHBTI nog niet herkennen. Als gevolg hiervan wordt niet altijd doorverwezen naar de juiste instanties waardoor de doelgroep niet op de juiste manier geholpen kan worden. Hier valt winst te behalen door in te zetten op de bespreekbaar- en herkenbaarheid bij diverse maatschappelijke organisaties.

Inzet

- Inzet op informatie overdracht over LHBTI problematiek naar professionals werkzaam binnen dorpen en wijken, bijvoorbeeld gebiedsteams en Roze in Blauw van de politie.
- Specifieke aandacht voor ouderen en mensen met een verstandelijke beperking, hiervoor is een goede samenwerking met zorginstellingen nodig.
- COC Fryslân heeft een scholingsaanbod over LHBTI ontwikkeld speciaal voor welzijnsorganisaties, gebiedsteams en overige (hulpverlenings) organisaties. Vanaf maart 2019 wordt deze scholing aangeboden aan diverse organisaties. Er zal ingezet worden op het door ontwikkelen van deze scholing en het breed aanbieden aan diverse partijen.

4. Participatie en Werk

De acceptatie van LHBTI personen op de werkvloer is nog niet altijd een gegeven. Veel LHBTI's krijgen te maken met vervelende opmerkingen en pestgedrag wat in enkele gevallen leidt tot uitsluiting en discriminatie. Dat geldt met name voor transgender personen, die als groep een slechte positie op de arbeidsmarkt hebben, zo blijkt uit verschillende onderzoeken.

Inzet

- De online training 'contact met transgender personen in de publieke dienstverlening' uitrollen voor medewerkers van de gemeente die veel met klanten werken. Deze online training is speciaal ontwikkeld door Movisie voor professionals die veel met klanten / cliënten werken. Het doel van de training is hoe je om kunt gaan met transgenders aan de balie, telefoon en in overige correspondentie. Gemeenten hebben een voorbeeldfunctie. Door als gemeente uit te stralen dat iedereen zichzelf mag en kan zijn kunnen we ook het signaal afgeven aan andere werkgevers om hier aandacht aan te besteden.

5. Sport

Ruim de helft van de Nederlanders tussen 12 en 80 jaar doet aan sport. Sport houdt mensen gezond, brengt ze samen en biedt veel plezier. Maar wanneer de vergelijking wordt gemaakt met familie, school en werk is sport de plek waar vaak discriminatie voorkomt. Vooral in mannelijke teamsporten kunnen LHBTI's te maken krijgen met vervelende opmerkingen, en zelfs met fysieke agressie van teamgenoten of tegenstanders. Meer dan een kwart van LHBTI personen voelt binnen de sportvereniging geen ruimte en veiligheid om uit te komen voor zijn/haar seksuele voorkeur. Bovendien blijkt uit cijfers van NCO NSF dat de angst voor negatieve reacties en beeldvorming een belangrijke reden is om niet te sporten, of vroegtijdig stoppen met het beoefenen van de sport.

Inzet

- Actieve samenwerking zoeken met de Buurtsportcoaches en andere organisaties zoals de GGD. Buurtsportcoaches vormen een belangrijke ingang bij een groot aantal sportverenigingen, scholen en andere locaties waar wordt gesport. Het doel hiervan is dat LHBTI personen volledig geaccepteerd worden en het niet meer uitmaakt welke geartheid iemand heeft.

6. Veiligheid

Een van de belangrijkste pijlers van het huidige emancipatiebeleid van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap is het bevorderen van de (sociale) veiligheid. Volgens het Ministerie is het aantal aangiften van geweld tegen LHBTI de laatste jaren verdubbeld. Toch geven deze (toegenomen) registraties niet een representatief beeld van de daadwerkelijke omvang van de problematiek gezien het feit dat slechts een minderheid aangifte doet van (gewelds) incidenten (waaronder ook LHBTI gerelateerde aangiftes). ('*Veiligheidsmonitor, Centraal Bureau voor Statistiek 2017*'). De komende jaren willen we inzetten op een veiligere omgeving voor LHBTI's.

Inzet

- Acties continueren die voortkomen uit de landelijke 'Alliantie Natuurlijk Samen'. Deze acties zijn gericht op het vergroten van de veiligheid van LHBTI personen in **openbare ruimte**.

Partners uit de provincies Friesland, Groningen en Drenthe werken sinds 2016 samen in de regionale 'alliantie LHBTI-veiligheid' (voortgekomen uit de landelijke Alliantie Natuurlijk Samen'). Deze samenwerking werd ondertekend door de betrokken wethouders van de gemeenten Groningen en Súdwest-Fryslân, de Politie Eenheid Noord-Nederland en antidiscriminatiebureau Tûmba, COC Friesland, COC Groningen & Drenthe, LGBT-Groningen en Meldpunt Discriminatie Groningen. De partners namen zich voor om via formele en informele netwerken kennis te verspreiden op het gebied van LHBT-veiligheid en vroegsignalering te verbeteren.

- Samenwerking zoeken met overige partijen zoals Fier Fryslân en Veilig Thuis om LHBTI gerelateerd geweld in **afhankelijkheidsrelaties** (huiselijk geweld) beter in beeld te krijgen. Geweld in LHBTI situaties is minder goed in beeld maar uit gegevens van Tûmba blijkt dat dit in beide gemeenten wel voorkomt.

7. Nieuwkomers en Religie

Onder migrantengroepen ligt de acceptatie van homoseksualiteit lager dan onder autochtonen. Volgens de LHBTI-monitor 2016 (*Movisie*) doen de grootste verschillen zich voor als het gaat over homoseksualiteit in de nabije kring. Maar ook binnen de meer orthodox georiënteerde religieuze kringen in Fryslân is LHBTI nog lang niet altijd geaccepteerd. In (streng) religieuze kringen is het taboe rondom homoseksualiteit vaak groot, dit blijkt ook heel recent uit de uitingen rondom de Nashville verklaring. Hoewel uit onderzoek van het Sociaal Plan Cultureel Planbureau blijkt dat de houding ten aanzien LHBTI ook in deze kringen positiever wordt, (*Opvattingen over seksuele en genderdiversiteit in Nederland en Europa, SCP 2018*) valt er nog veel te winnen.

Inzet

- Implementatie van de aanbevelingen uit het rapport 'Uit de kast uit de Kerk? Seksuele diversiteit in evangelische gemeenschappen' (gepubliceerd in 2018 door Anne de Groot, directeur COC Fryslân).
- Verder aanbod voor de komende jaren wordt in de loop van 2019 verder ontwikkeld.

8. Begroting

	2019	2020	2021	2022	totaal	opmerkingen
inkomsten						
Rijksbijdrage	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000	€ 80.000	
gemeente	Fte	fte	fte	fte		
totaal	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000	€ 80.000	
uitgaven						
uitvoeringsplan COC/Tûmba	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000	€ 80.000	verdeling COC-Tûmba 50/50
totaal	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000	Inzet middelen uitsluitend via subsidie, dus niet btw plichtig

Bijlage 1. Uitvoeringsplan 2019 COC Fryslân en Tûmba

Hieronder volgt een concreet Plan van Aanpak voor de uitvoering in de gemeenten Súdwest-Fryslân en Leeuwarden. De in te zetten uren voor activiteiten zoals hieronder genoemd worden evenredig verdeeld over beide gemeenten. Uiteraard is er ruimte om hier flexibel mee om te gaan, bijvoorbeeld als in een bepaalde stad / dorp een specifieke vraag ligt. Er wordt een gezamenlijk aanbod door de gemeenten, COC Fryslân en Tûmba naar de scholen gestuurd. Scholen hebben een wettelijke verplichting om aandacht te besteden aan seksuele diversiteit. Gemeenten en beide organisaties faciliteren hen middels hieronder genoemd aanbod.

Activiteit	resultaat	aanpak	uren	uren	kosten	budget
			COC Frsl.	Tûmba	activiteiten	totaal
Wie van de Drie (WVDD) en/of Homonologen	20 workshops	aanbod aan scholen en instellingen	30	70	€2.504	
	Vrijwilligerspool 30 mensen	Werven vrijwilligers	0	0	€ 0	
	Trainingen vrijwilligers	Trainingen aangeboden door COC en Tûmba	10	10	€ 400	
		Coördinatie WVDD door Tûmba	0	30		
Zichtbaarheid vergroten door continuering van de schoolcampagne; veiligheid en acceptatie	Schoolcampagne wordt ingezet op scholen	Campagnemateriaal ontwikkelen en verspreiden	15	5	€ 1750	
Dorpen en wijken voor professionals	Informatie overdracht aan gebiedsteams en Politie middels kennisverbreding en zichtbaarheid		20	20	€ 1.710	
Religie: implementatie aanbevelingen onderzoek en kennisverbreding andere religieuze kringen	nog nader in te vullen		20	20	€ 1.000	
Activiteiten organiseren ism sportcoaches over LHBTI en het vergroten van de zichtbaarheid	Helderheid over interventiemogelijkheden Sport en de veiligheid van LHBTI	Regelmatig aafstemmen met BSC, poster en digitale interactie	20	20	€ 1.536	
Samenwerking zorginstellingen	10 zorginstellingen bieden de training aan en zorgen ervoor dat het onderwerp een plek binnen de organisatie krijgt	COC ontwikkelt een training voor de professionals	60	0	€ 300	
Totaal aantal uren			175	175		
Uurprijs incl. organisatiekosten € 88,-			€ 15.400	€ 15.400	€ 9.200	€ 40.000